

مشرّب الارواح

(مقامات عارفان)

هزار و یک مقام از مقامات عارفان

در بیان بقلی شیرازی

ترجمه و شرح

قاسم میر آخوری

سرشناسه: روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، ۹۵۲۲-۶۰۶ق.

عنوان قرارداد: مشرب الارواح: الف مقام و مقام من مقامات العارفين بالله تعالى. فارسی.

عنوان و نام پدیدآور: مشرب الارواح (مقامات عارفان): هزار و یک مقام از مقامات عارفان / روزبهان بقلی

شیرازی؛ ترجمه و شرح قاسم میرآخوری.

مشخصات نشر: تهران: آزاد مهر

مشخصات ظاهری: ۸۰۸ ص

شابک: ۹۷۸۶۰۰۵۵۶۴۳۹۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه ۸۰۵ [۸۰۸]

موضوع: آداب طریقت

موضوع: عرفان

شناسه افزوده: میرآخوری، قاسم، ۱۳۴۰ - مترجم

رده‌بندی کنگره: ۵۰۲۱۱۱۹ BP۲۸۸/۳/ر

رده‌بندی دیویی: ۹۷/۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۶/۱۳۳

۸۸۸۴۸۶۱۶

انتشارات آزاد مهر

مشرب الارواح (هزار و یک مقام از مقامات عارفان)

نویسنده: روزبهان بقلی شیرازی

ترجمه و شرح: قاسم میرآخوری

ویراستار: رضا کاکایی دهکردی

حروفچینی: مؤسسه آروین

صفحه‌آرایی: لادن جوانی

چاپ: دوم ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: کارا

چاپ: سارنگ

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۶۰۰۵۵۶۴۳۹۶

آدرس: خیابان کریم خان - خیابان میرزای شیرازی - کوچه ۴ - پلاک ۱۶ - واحد ۶

azadmehrpublish@yahoo.com

انتشارات آزاد مهر

فهرست

پیشگفتار..... ۱۳

مبشر طریق عشق (سلوک درونی و کشف و شهودهای عارفانه)..... ۱۷

اندیشه‌های عرفانی روزبهاون بقلی..... ۲۶

مقدمه مؤلف..... ۴۱

مقامات مجذوبان..... ۴۵

۱. مقام روح ۲. مقام ادراک روح لذت مباشرت فعل را ۳. مقام روح به هنگام دریافت مباشرت تجلی صفات ۴. مقام روح که تجلی است از رؤیت می‌کند ۵. مقام جمع شدن تمام صفات عبودیت در روح ۶. مقام وجود استعداد معرفت به صفت کمال در روح ۷. مقام ایستادن روح در پیشگاه حضرت حق ۸. مقام گوش فرادادن روح به خطاب حق ۹. مقام درک لذت خطاب روح ۱۰. مقام مشاهده روح به صفت هیبت ۱۱. مقام نمایان شدن انوار حق بر روح ۱۲. مقام روح به تجلی خاص ۱۳. مقام معاینه روح ۱۴. مقام وارد شدن روح در ملکوت ۱۵. مقام وارد شدن روح در عالم صورت ۱۶. مقام روح که به عکس لطف خود تربیت نطفه کرد تا علقه گردید ۱۷. مقام روح که به عکس اصل خود علقه را به مضغه تبدیل می‌کند ۱۸. مقام تصرف روح در تبدیل مضغه به استخوان با قاف قدرت برای استقامت آن در تمکین ۱۹. مقام روح در نظر کردن به عکس لطف خود با جمال صورت ۲۰. مقام روح و تربیت کمال صورت توسط آن ۲۱. مقام وارد شدن روح در صورت ۲۲. مقام اتصال عقل به روح ۲۳. مقام عبور روح به فطرت ۲۴. مقام روح در ادراک بسیاری نور عقل ۲۵. مقام روح در به دست آوردن ایمان غیبی ۲۶. مقام تمکین روح در فطرت ۲۷. مقام استعداد روح در فطرت برای معرفت و ماندگاریش در آن ۲۸. مقام ترقی روح در کمال صورت به کمال عقل هنگام حکم ۲۹. مقام عبودیت ۳۰. مقام باطن لذت عبودیت ۳۱. مقام سقوط مبتدی در تاریکی طبیعت خویش ۳۲. مقام رسیدن بنده به مقام قهر ۳۳. مقام وارد شدن در هاویه نفس امارة ۳۴. مقام احتجاب به هوی ۳۵. مقام وسوسه شیطانی ۳۶. مقام تجربه و آزمون ۳۷. مقام ارتکاب گناه ۳۸. مقام احتجاب به هوای نفس ۳۹. مقام وقوع ثقل (سنگینی) ۴۰. مقام ذوق رنج گناه ۴۱. مقام ظهور اندوه نامعلوم در قلب ۴۲. مقام سوختن با آتش بعد ۴۳. مقام حیک (ناآرامی دل از گناه) ۴۴. مقام طرق ۴۵. مقام هشپاری (بیداری) ۴۶. مقام انتباه (آگاهی) ۴۷. مقام ندامت (پشیمانی) ۴۸. مقام توبه ۴۹. مقام انابت ۵۰. مقام اقبال ۵۱. مقام مخالفت نفس - توضیحات (۸۸-۶۵)

مقامات سالکان.....	۸۹
۵۲. مقام تدارک ۵۳. مقام اقتداء ۵۴. مقام مجامده ۵۵. مقام ورع ۵۶. مقام زهد ۵۷. مقام پاکی اعضای بدن ۵۸. مقام خاموشی ۵۹. مقام خلوت ۶۰. مقام عزلت ۶۱. مقام محافظت اوقات ۶۲. مقام ریاضت	

۶۳. مقام تہذیب ۶۴. مقام تصفیۂ قوت ۶۵. مقام کسب ۶۶. مقام تزکیہ باطن از علل ۶۷. مقام دفع
 خطرات ۶۸. مقام موعظہ نفس ۶۹. مقام مرابطہ ۷۰. مقام محاسبہ ۷۱. مقام مطالبہ ۷۲. مقام ترقب ۷۳.
 مقام قصد ۷۴. مقام تقرب ۷۵. مقام مراقبہ ۷۶. مقام رعایت ۷۷. مقام انتظار ۷۸. مقام اشتیاق ۷۹. مقام
 تقویٰ ۸۰. مقام اشفاق ۸۱. مقام حزن ۸۲. مقام خشوع ۸۳. مقام تواضع ۸۴. مقام قناعت ۸۵. مقام صفای
 معاملہ ۸۶. مقام روح ۸۷. مقام ارادہ ۸۸. مقام تصبر ۸۹. مقام صبر ۹۰. مقام خوف ۹۱. مقام رجاء (امید)
 ۹۲. مقام توکل ۹۳. مقام تسلیم ۹۴. مقام تقویض ۹۵. مقام رضا ۹۶. مقام خلق ۹۷. مقام توفیق ۹۸. مقام
 عبودیت ۹۹. مقام طمأنینہ (آرامش) ۱۰۰. مقام ثقہ ۱۰۱. مقام عنایت - توضیحات (۱۵۵-۱۰۹)

مقامات سابقان ۱۵۷.....
 ۱۰۲. مقام سلامت ۱۰۳. مقام عافیت ۱۰۴. مقام معاملہ ۱۰۵. مقام شریعت ۱۰۶. مقام طریقت ۱۰۷.
 مقام اسلا ۱۰۸. مقام ایمان ۱۰۹. مقام دین ۱۱۰. مقام مروت ۱۱۱. مقام فتوت ۱۱۲. مقام جہاد ۱۱۳.
 مقام مبالات ۱۱۴. مقام سیرت ۱۱۵. مقام اخلاص ۱۱۶. مقام تبث ۱۱۷. مقام وجل ۱۱۸. مقام رہبت
 ۱۱۹. مقام اخبات ۱۲۰. مقام لیان (نرم خوئی) ۱۲۱. مقام رغبت ۱۲۲. مقام طلب ۱۲۳. مقام مداومت
 ۱۲۴. مقام سکینہ (آرامش و دین) ۱۲۵. مقام ایثار ۱۲۶. مقام انقطاع ۱۲۷. مقام استسلام ۱۲۸. مقام
 اعتصام ۱۲۹. مقام انفراد ۱۳۰. مقام عت ۱۳۱. مقام وعد ۱۳۲. مقام وعید ۱۳۳. مقام وفا ۱۳۴. مقام
 رؤیت نعمت ۱۳۵. مقام ہجرت ۱۳۶. مقام معرفت ۱۳۷. مقام مشورت ۱۳۸. مقام دخول (وارد شدن)
 ۱۳۹. مقام خروج (بیرون شدن) ۴۰. مقام رخص ۱۴۱. مقام فراغت ۱۴۲. مقام شفقت ۱۴۳. مقام
 غنیمت ۱۴۴. مقام سلاح ۱۴۵. مقام انتقام ۱۴۶. مقام اقتصاد ۱۴۷. مقام سبب ۱۴۸. مقام نصب ۱۴۹.
 مقام تلافی ۱۵۰. مقام عذاب ۱۵۱. مقام نجات - توضیحات (۲۰۴-۱۸۰)

مقامات صدیقان ۲۰۵.....
 ۱۵۲. مقام اعتبار ۱۵۳. مقام مراعات ۱۵۴. مقام ارادہ ۱۵۵. مقام ہدایت ۱۵۶. مقام صفاء ۱۵۷. مقام
 فتوح ۱۵۸. مقام رحمت ۱۵۹. مقام استعانت ۱۶۰. مقام ہدایت ۱۶۱. مقام متابعت ۱۶۲. مقام ثبات
 ۱۶۳. مقام طہارت (پاکی) ۱۶۴. مقام صلہ (پیوند) ۱۶۵. مقام رزق ۱۶۶. مقام صلاح (رستگاری) ۱۶۷.
 مقام تہدید ۱۶۸. مقام اقتدا ۱۶۹. مقام آخرت ۱۷۰. مقام حمیت ۱۷۱. مقام بیعت ۱۷۲. مقام بیع و
 شرع ۱۷۳. مقام ربح (سود) ۱۷۴. مقام تجارت ۱۷۵. مقام حذر ۱۷۶. مقام آلا ۱۷۷. مقام شواہد ۱۷۸.
 مقام اصول ۱۷۹. مقام فرع ۱۸۰. مقام ثمرہ ۱۸۱. مقام وسیلہ ۱۸۲. مقام حرمت (جمع حرمت) ۱۸۳.
 مقام دلائل ۱۸۴. مقام صدق ۱۸۵. مقام صواب ۱۸۶. مقام تذلل ۱۸۷. مقام استحسان ۱۸۸. مقام عہد
 (پیمان) ۱۸۹. مقام میثاق ۱۹۰. مقام عذر ۱۹۱. مقام تلقف ۱۹۲. مقام عدل ۱۹۳. مقام فضل ۱۹۴. مقام
 فداء ۱۹۵. مقام اجابت ۱۹۶. مقام آیات ۱۹۷. مقام کرامات ۱۹۸. مقام معجزات ۱۹۹. مقام ولایت
 ۲۰۰. مقام کفایت ۲۰۱. مقام کلایت - توضیحات (۲۵۹-۲۴۳)

مقامات محبان ۲۶۱.....
 ۲۰۲. مقام وقت ۲۰۳. مقام وجد ۲۰۴. مقام تواجد ۲۰۵. مقام طرب ۲۰۶. مقام نشاط ۲۰۷. مقام سماع

۲۰۸. مقام حال ۲۰۹. مقام رقص ۲۱۰. مقام تصفیق (کف زدن) ۲۱۱. مقام هیجان ۲۱۲. مقام هیمان
 ۲۱۳. مقام غلبه ۲۱۴. مقام سرور ۲۱۵. مقام قَزَع (هراسناک شدن) ۲۱۶. مقام خرق لباس ۲۱۷. مقام
 اتصاف ۲۱۸. مقام امتحان ۲۱۹. مقام شجاعت ۲۲۰. مقام تملق ۲۲۱. مقام مرض ۲۲۲. مقام شفاء ۲۲۳.
 مقام شهادت ۲۲۴. مقام توقد (افروخته شدن) ۲۲۵. مقام صعقه (بیهوشی) ۲۲۶. مقام شهقه ۲۲۷. مقام
 خطف (ربودن) ۲۲۸. مقام سلب ۲۲۹. مقام سقط (فرو افتادن) ۲۳۰. مقام عوض ۲۳۱. مقام تغیر ۲۳۲.
 مقام فرح (شادی) ۲۳۳. مقام رهبت ۲۳۴. مقام مواخذة ۲۳۵. مقام رجولیت ۲۳۶. مقام معروف ۲۳۷.
 مقام نوال ۲۳۸. مقام درجات ۲۳۹. مقام مناجات ۲۴۰. مقام مودت ۲۴۱. مقام رضاع سالک ۲۴۲. مقام
 فطام (از شیر گرفتن) ۲۴۳. مقام قتال (جنگیدن) ۲۴۴. مقام فیض ۲۴۵. مقام بروز نور ۲۴۶. مقام لوامع
 ۲۴۷. مقام لوايح ۲۴۸. مقام دهشت ۲۴۹. مقام استغراق ۲۵۰. مقام غمرات (آب از سرگذشتن ها) ۲۵۱.
 مقام جنون عشق ۲۵۲. مقام محبت خدا نسبت به محبان - توضیحات (۳۱۲-۲۸۵)

مقامات مشفقان ۳۱۳

۲۵۳. مقام فرار ۲۵۴. مقام اسیر (شافتن) ۲۵۵. مقام عطش (تشنگی) ۲۵۶. مقام بث (آشکار کردن بیم
 و اندوه خود) ۲۵۷. مقام شکس (شکایت) ۲۵۸. مقام ضیق صدر (تنگی سینه) ۲۵۹. مقام سؤال
 (خواستن) ۲۶۰. مقام حسن ظن ۲۶۱. مقام حجاب ۲۶۲. مقام اصانت (روشنی) ۲۶۳. مقام آرزوی مرگ
 ۲۶۴. مقام موت ۲۶۵. مقام عطش ۲۶۶. مقام بشارت ۲۶۷. مقام اضطراب ۲۶۸. مقام
 احتیاج ۲۶۹. مقام عرض (پیدایی) ۲۷۰. مقام تعرض (سخن پوشیده گفتن) ۲۷۱. مقام فراق (جدایی)
 ۲۷۲. مقام عذاب ۲۷۳. مقام نجات ۲۷۴. مقام جمع ۲۷۵. مقام امانی (آرزوها) ۲۷۶. مقام تمنی (آرزو)
 ۲۷۷. مقام حبس ۲۷۸. مقام منع (بازداشتن از کاری) ۲۷۹. مقام ذوبان (آب شدن) ۲۸۰. مقام انتظار
 ۲۸۱. مقام سبق (پیشی گرفتن) ۲۸۲. مقام منادات (ندا کردن) ۲۸۳. مقام انین (نالۀ سوزناک) ۲۸۴. مقام
 بکاء (گریستن) ۲۸۵. مقام تاوّه (آه کشیدن) ۲۸۶. مقام غصه ۲۸۷. مقام نزدیکی در وجد ۲۸۸. مقام وارد
 ۲۸۹. مقام بادی ۲۹۰. مقام هجوم ۲۹۱. مقام اخذ (فراگرفتن) ۲۹۲. مقام جذب (کشش) ۲۹۳. مقام
 انزعاج (بی قراری) ۲۹۴. مقام احتراق (سوختن) ۲۹۵. مقام بله ۲۹۶. مقام سیاحت (سوگواری) ۲۹۷.
 مقام آریز (تب و تاب دل) ۲۹۸. مقام اصل شوق ۲۹۹. مقام صیابت (و جلد) در عشق ۳۰۰. مقام
 ذهاب شوق ۳۰۱. مقام اشتیاق ۳۰۲. مقام شوق در مقام مشاهده - توضیحات (۳۱۷-۳۳۳)

مقامات عاشقان ۳۴۹

۳۰۳. مقام ذوق ۳۰۴. مقام لذت ۳۰۵. مقام طعم ۳۰۶. مقام شراب ۳۰۷. مقام ری (سیرابی) ۳۰۸. مقام
 التباس ۳۰۹. مقام استهتار (بی پروایی در عشق) ۳۱۰. مقام رؤیت نور افعال ۳۱۱. مقام خطاب عام در
 مقام عشق ۳۱۲. مقام عارض ۳۱۳. مقام سکر (مستی) ۳۱۴. مقام صحو (هشیاری) ۳۱۵. مقام صفو
 الوجد ۳۱۶. مقام وله ۳۱۷. مقام شاهد ۳۱۸. مقام مشهود ۳۱۹. مقام شطح ۳۲۰. مقام غلو عاشق ۳۲۱.
 مقام صولت ۳۲۲. مقام رؤیت قلب ۳۲۳. مقام رؤیت روح ۳۲۴. مقام رؤیت عقل ۳۲۵. مقام رؤیت
 نفس ۳۲۶. مقام رؤیت سر ۳۲۷. مقام رؤیت سر سر ۳۲۸. مقام تروّج (آسودگی) ۳۲۹. مقام تفرّج
 (دلخوشی) ۳۳۰. مقام مرگ ۳۳۱. مقام مرگ عاشق ۳۳۲. مقام فادح ۳۳۳. مقام سیاست ۳۳۴. مقام

دعوی ۳۳۵. مقام ذبح (سریریدن) ۳۳۶. مقام طرح ۳۳۷. مقام بلاء ۳۳۸. مقام عناء ۳۳۹. مقام تجلی
برای عاشق ۳۴۰. مقام تدلی (فرود آمدن) ۳۴۱. مقام وطر ۳۴۲. مقام وطن ۳۴۳. مقام مکانک (جایگاه)
۳۴۴. مقام سیاحت (شناوری) ۳۴۵. مقام نکایت (اذیت و آزار) ۳۴۶. مقام حسن (زیبایی) ۳۴۷. مقام
جمال ۳۴۸. مقام رؤیت مستحسن (نیکویی) ۳۴۹. مقام اصل عشق ۳۵۰. مقام شهوت ۳۵۱. مقام وصل
۳۵۲. مقام فصل - توضیحات (۴۰۰-۳۷۳)

مقامات عارفان ۴۰۱

۳۵۳. مقام بدایت ۳۵۴. مقام فرار ۳۵۵. مقام لجاء (پناه گرفتن) ۳۵۶. مقام تفکر ۳۵۷. مقام فکرت ۳۵۸.
مقام ذکر ۳۵۹. مقام احسان ۳۶۰. مقام یقین ۳۶۱. مقام همت عالی ۳۶۲. مقام خطر ۳۶۳. مقام ادب
۳۶۴. مقام حیات ۳۶۵. مقام ثقه ۳۶۶. مقام مشاهده ۳۶۷. مقام مکاشفه ۳۶۸. مقام سکینه (آرامش)
۳۶۹. مقام عز ۳۷۰. مقام حیا ۳۷۱. مقام غربت ۳۷۲. مقام حیرت ۳۷۳. مقام غیرت ۳۷۴. مقام
حریت ۳۷۵. مقام مها (بیم و ترس) ۳۷۶. مقام مباحثات ۳۷۷. مقام عزت ۳۷۸. مقام بصر ۳۷۹. مقام
حیات ۳۸۰. مقام حکمت ۳۸۱. مقام تلوین ۳۸۲. مقام تمکین ۳۸۳. مقام استقامت ۳۸۴. مقام جمع
۳۸۵. مقام تفرقه ۳۸۶. مقام بناد جمع ۳۸۷. مقام جمع الجمع ۳۸۸. مقام عین العین ۳۸۹. مقام معرفت
۳۹۰. مقام حقیقت ۳۹۱. مقام معرفت نفس ۳۹۲. مقام معرفت شیطان ۳۹۳. مقام معرفت قلب ۳۹۴.
مقام معرفت ملک ۳۹۵. مقام معرفت مل ۳۹۶. مقام سر ۳۹۷. مقام سرالسر ۳۹۸. مقام غنا ۳۹۹. مقام
اطلاع (آگاهی) ۴۰۰. مقام معرفت - سبب احوال ۴۰۱. مقام کلال (درماندگی اعضا) ۴۰۲. مقام غوص
عارف در دریای اوصاف و نعوت ۴۰۳. مقام عارف نور اسمای الهی را به وصف تجلی -
توضیحات (۴۷۶-۴۲۳)

مقامات شاهدان ۴۷۷

۴۰۴. مقام لحظ (در یک چشم به هم زدن نگرستن) ۴۰۵. مقام حس ۴۰۶. مقام سر ۴۰۷. مقام انس
۴۰۸. مقام امر ۴۰۹. مقام حکم ۴۱۰. مقام حمد ۴۱۱. مقام ثناء ۴۱۲. مقام اسم الله ۴۱۳. مقام اسم مفرد
که الله است ۴۱۴. مقام اسم عین الجمع ۴۱۵. مقام ملک ۴۱۶. مقام خدایت خاص ۴۱۷. مقام مناظره
۴۱۸. مقام اشارت ۴۱۹. مقام کنایه ۴۲۰. مقام ایماء شاهد ۴۲۱. مقام رمز ۴۲۱. مقام اجتنابیت ۴۲۳.
مقام امارت ۴۲۴. مقام نصارت (شکوفایی) ۴۲۵. مقام مسامره ۴۲۶. مقام طهارت ۴۲۷. مقام شفاعت
۴۲۸. مقام رسالت ۴۲۹. مقام شک ۴۳۰. مقام غیب ۴۳۱. مقام صلاة (نماز) ۴۳۲. مقام حجاب ۴۳۳.
مقام خطرات ۴۳۴. مقام رؤیت نفس ۴۳۵. مقام خدعه ۴۳۶. مقام توسم ۴۳۷. مقام صحبت ۴۳۸. مقام
رؤیت ۴۳۹. مقام آخرت ۴۴۰. مقام حضور ۴۴۱. مقام کدورت ۴۴۲. مقام شرک ۴۴۳. مقام ریا ۴۴۴.
مقام فقد ۴۴۵. مقام تفقد ۴۴۶. مقام عجز ۴۴۷. مقام متشابهات ۴۴۸. مقام افتقار ۴۴۹. مقام رخصت
۴۵۰. مقام نفخ ۴۵۱. مقام روحانیت ۴۵۲. مقام خلافت ۴۵۳. مقام دعوت - توضیحات (۵۲۱-۵۰۱)

مقامات مقربان ۵۲۳

۴۵۴. مقام انفراد ۴۵۵. مقام انبساط ۴۵۶. مقام علوم اسماء ۴۵۷. مقام معاینه ۴۵۸. مقام مشاجره ۴۵۹.

مقام عربده ۴۶۰. مقام عصمت ۴۶۱. مقام قرب ۴۶۲. مقام بُعد ۴۶۳. مقام خیال ۴۶۴. مقام مثال ۴۶۵. مقام نور ۴۶۶. مقام رعد ۴۶۷. مقام برق ۴۶۸. مقام صحو ۴۶۹. مقام قیاس ۴۷۰. مقام تجربه ۴۷۱. مقام تعجب ۴۷۲. مقام اصطفانیت ۴۷۳. مقام ملکیت ۴۷۴. مقام خیریت ۴۷۵. مقام تقدیس ۴۷۶. مقام تسبیح ۴۷۷. مقام لاهوت ۴۷۸. مقام ناسوتیت ۴۷۹. مقام شباهت ۴۸۰. مقام نفخ ۴۸۱. مقام غین ۴۸۲. مقام استغفار از غین ۴۸۳. مقام سجود ۴۸۴. مقام اخفاء ۴۸۵. مقام کتمان (پنهان داشتن) ۴۸۶. مقام طعام ۴۸۷. مقام عیش پاک ۴۸۸. مقام مسامحه ۴۸۹. مقام نهی ۴۹۰. مقام اسم اعظم ۴۹۱. مقام طرد ۴۹۲. مقام رکوع ۴۹۳. مقام زکات ۴۹۴. مقام اجازه در سخن گفتن ۴۹۵. مقام وعظ ۴۹۶. مقام نسیان (فراموشی) ۴۹۷. مقام لقاء ۴۹۸. مقام فرق ۴۹۹. مقام فال ۵۰۰. مقام سخن بی اجازه ۵۰۱. مقام جنگ ۵۰۲. مقام کشتن نفس ۵۰۳. مقام رؤیت خداوند به آشکارا (بی پرده) - توضیحات (۵۴۳-۵۵۸)

مقامات موحدا ۵۵۹

۵۰۴. مقام رؤیت غیبها با چشم ظاهر ۵۰۵. مقام توحید ۵۰۶. مقام تجرید ۵۰۷. مقام تفرید ۵۰۸. مقام قبض ۵۰۹. مقام بسط ۵۱۰. مقام فناء ۵۱۱. مقام بقاء ۵۱۲. مقام نفس ۵۱۳. مقام نکره (ناشناخته) ۵۱۴. مقام نفی ۵۱۵. مقام مسی ۵۱۶. مقام ذهاب ۵۱۷. مقام ذهاب ذهاب ۵۱۸. مقام طمس ۵۱۹. مقام رمس ۵۲۰. مقام محو ۵۲۱. مقام حق ۵۲۲. مقام اصطلاح ۵۲۳. مقام عدم ۵۲۴. مقام وجود ۵۲۵. مقام خرس ۵۲۶. مقام استواء ۵۲۷. مقام استیلا ۵۲۸. مقام غفران ۵۲۹. مقام علت ۵۳۰. مقام سلطان شنیدن سخن خاص ۵۳۱. مقام بداء ۵۳۲. مقام خفاء ۵۳۳. مقام ملال ۵۳۴. مقام ادراک علم کلی ۵۳۵. مقام پیمان شکنی ۵۳۶. مقام قضای با رضایت ۵۳۷. مقام بدیهه ۵۳۸. مقام بغته (ناآگاهی) ۵۳۹. مقام اختیار ۵۴۰. مقام امانت ۵۴۱. مقام عکوف (ملازم بودن) ۵۴۲. مقام تقلیب اعیان ۵۴۳. مقام کون فیکون ۵۴۴. مقام وصیت ۵۴۵. مقام احیاء ۵۴۶. مقام حرمت ۵۴۷. مقام نرم - توضیحات (۵۷۵-۵۹۴)

مقامات واصلان ۵۹۵

۵۵۴. مقام صیغه ۵۵۵. مقام حقیقت ۵۵۶. مقام وسط ۵۵۷. مقام سکوت ۵۵۸. مقام عالم جبروت ۵۵۹. مقام استباق (سبقت گرفتن) ۵۶۰. مقام استراق ۵۶۱. مقام تبری ۵۶۲. مقام حلال ۵۶۳. مقام حرام ۵۶۴. مقام قصاص ۵۶۵. مقام حد ۵۶۶. مقام صد (مانع شدن) ۵۶۷. مقام تهله ۵۶۸. مقام زاد (توشه) ۵۶۹. مقام سعی ۵۷۰. مقام حسنه ۵۷۱. مقام صلح ۵۷۲. مقام عزت ۵۷۳. مقام تجلی صفات در صفات فعل ۵۷۴. مقام درآمدن حق به لباس فعل ۵۷۵. مقام تجلی صفات خاصه ۵۷۶. مقام تجلی در قرآن ۵۷۷. مقام تجلی فعل ۵۷۸. مقام تجلی ذات صرف ۵۷۹. مقام ترین (آراسته شدن) ۵۸۰. مقام ملاقات (دیدار) ۵۸۱. مقام یمین (سوگند) ۵۸۲. مقام قسم (سوگند) ۵۸۳. مقام سمع (شنوایی) ۵۸۴. مقام لسان (زبان) ۵۸۵. مقام اخذ و عطا ۵۸۶. مقام کمال ۵۸۷. مقام نوال ۵۸۸. مقام میراث ۵۸۹. مقام امر به معروف ۵۹۰. مقام وسم ۵۹۱. مقام مبارزه ۵۹۲. مقام کسر (شکستن) ۵۹۳. مقام رؤیت قدم ۵۹۴. مقام رؤیت قدم قدم ۵۹۵. مقام بقاء ۵۹۶. مقام بقای بقاء ۵۹۷. مقام ازل ۵۹۸. مقام ازل ازل ۵۹۹. مقام ابد ۶۰۰. مقام ابد-الابد ۶۰۱. مقام فنا ۶۰۲. مقام فانی فنا ۶۰۳. رؤیت قدمیت در نفس او - توضیحات (۶۰۹-۶۱۲)

مقامات نقیبان ۶۱۷

۶۰۴. مقام حلم (بردباری) ۶۰۵. مقام غضب (خشم) ۶۰۶. مقام فواد (دل) ۶۰۷. مقام روح ۶۰۸. مقام روح روح ۶۰۹. مقام عین (چشم) ۶۱۰. مقام تصرف ۶۱۱. مقام حفظ ۶۱۲. مقام سنه (خواب سبک) ۶۱۳. مقام نوم (خواب) ۶۱۴. مقام میان خواب و بیداری (یقله) ۶۱۵. مقام خواب دیده و بیداری دل ۶۱۶. مقام استمساک - عروة الوثقی (چنگ زدن به رشته محکم) ۶۱۷. مقام قصم (شکستن) ۶۱۸. مقام رؤیت احیاء مردگان ۶۱۹. مقام منت ۶۲۰. مقام ادخار (اندوختن) ۶۲۱. مقام نذر ۶۲۲. مقام احصار (محدود کردن چیزی) ۶۲۳. مقام سما ۶۲۴. مقام خطا ۶۲۵. مقام رسوخ ۶۲۶. مقام نزول (پایین آمدن) ۶۲۷. مقام اسحار (سحرها) ۶۲۸. مقام شهادت حق بر خودش ۶۲۹. مقام محاذه ۶۳۰. مقام هواتف ۶۳۱. مقام سماع تسبیح کوهها ۶۳۲. مقام حیات طیبه ۶۳۳. مقام هدوء (آرامش) ۶۳۴. مقام لباس هیبت بر عارف ۶۳۵. مقام تربیت خاص ۶۳۶. مقام فراموشی حال صحو در سکر (فراموشی حال هوشیاری در مستی) ۶۳۷. مقام درنگ در غیبت ۶۳۸. مقام غص (چشم پوشی) ۶۳۹. مقام رؤیت سجود کون (وجود) ۶۴۰. مقام نحیت فرشتگان برای عارف ۶۴۱. مقام رؤیت خضر و الیاس ۶۴۲. مقام معرفت سرنوشت مردم ۶۴۳. مقام ترف در ملک ۶۴۴. مقام هویت ۶۴۵. مقام ندای خفی ۶۴۶. مقام رؤیت ملک به صورت آدم ۶۴۷. مقام تمنا ۶۴۸. مقام مقبول شدن به صفت محبت در میان مردم ۶۴۹. مقام انتظار مکاشفه برای عارف ۶۵۰. مقام که در آن عارف از نظر مردم مورد پذیرش نیست ۶۵۱. مقام نام گذاری خداوند عارف را بانام خود و بر سر او ۶۵۲. مقام نام گذاری عارف به اسم اعظم او ۶۵۳. مقام رفع عبادت زیاد از محب - توضیحات (۶۳۰-۶۳۱)

مقامات اصفیاء ۶۴۳

۶۵۴. مقام رؤیت نور در آتش ۶۵۵. مقام وارد شدن حضرت بدون اجازه ۶۵۶. مقام خبر از احوال بدون اجازه ۶۵۷. مقام جرأت ورزی در اسقاط ادب ۶۵۸. مقام بیان از حد ثبات ۶۵۹. مقام سماع ثنائی حق بر او ۶۶۰. مقام سؤال حق و حل عقد نه از بنده به صفت اعلا بر او ۶۶۱. مقام اخفای دست و پا در حال مراقبه ۶۶۲. مقام گشودن گره از زبان عارف ۶۶۳. مقام ادب سماع ۶۶۴. مقام رؤیت مخایل (خیالها) ۶۶۵. مقام ترس از رؤیت آیات ۶۶۶. مقام ترس پس از آرامش ۶۶۷. مقام معارضه نفس پس از مکاشفه ۶۶۸. مقام عصیان پس از برگزیدگی ۶۶۹. مقام معرفت خطاب ۶۷۰. مقام عبادت بدون فترت ۶۷۱. مقام رشد اول ۶۷۲. مقام تسخیر آتش بر او ۶۷۳. مقام فهم خاص ۶۷۴. مقام تسبیح پرنده و همه اشیاء با او ۶۷۵. مقام نهی از کلام و خطاب هنگام مسابقه جرم ۶۷۶. مقام اخفای ولایت ۶۷۷. مقام سؤال معشوق از عاشق خود پس از آن که خود را بر او عرضه کرد ۶۷۸. مقام شب ۶۷۹. مقام دگرگونی ۶۸۰. مقام علم به زبان پرندگان ۶۸۱. مقام بنده سرگشته چون با همه جهات سجده کند ۶۸۲. مقام اجابت مضطر ۶۸۳. مقام سکون از وجد و هیجان ۶۸۴. مقام از گریه آفتادن ۶۸۵. مقام سجود خورشید و ماه و ستاره برای عارف ۶۸۶. مقام لرزش و آرامش پوستها و قلبها ۶۸۷. مقام رؤیت حق ۶۸۸. مقام کشتن عارف، مدعی را از روی غیرت ۶۸۹. مقام وصل به مراد (مقصود) ۶۹۰. مقام رؤیت حق در خویشتن و در عالم این مقام عین الجمع ۶۹۱. مقام بطش (سخت گرفتن) ۶۹۲. مقام معرفت مخاطب با لحن کلامش ۶۹۳. مقام رضایت حق از بنده و عشق او به بندهاش ۶۹۴. مقام تقدم (پیشی گرفتن) ۶۹۵.

مقام جایگاه راستی ۶۹۶. مقام محبوب شدن ایمان و زینت گرفتن دل به آن ۶۹۷. مقام عین حق ۶۹۸.
مقام رهبانیت ۶۹۹. مقام کتب ایمان ۷۰۰. مقام تائید به روح القدس ۷۰۱. مقام غبن (پشیمانی) ۷۰۲.
مقام دگرگونی صفت التباس ۷۰۳. مقام رؤیت اشیاء - توضیحات (۶۵۹)

مقامات اولیاء ۶۶۱

۷۰۴. مقام اعلان ۷۰۵. مقام تخنس ولی ۷۰۶. مقام مشیت ۷۰۷. مقام علیین ۷۰۸. مقام مسافرت
۷۰۹. مقام عین قهر ۷۱۰. مقام طوارق ۷۱۱. مقام یتیم (بی کسی) ۷۱۲. مقام گفتگو با نعمت‌ها ۷۱۳. مقام
بازگشت از پایان به آغاز ۷۱۴. مقام حوادث ۷۱۵. مقام شبهه ۷۱۶. مقام رؤیت ناگهانی ملک در نخستین
امرش ۷۱۷. مقام قدح ۷۱۸. مقام قرع (کوفتن) ۷۱۹. مقام نسبت ۷۲۰. مقام نگاه به نفس خود ۷۲۱. مقام
تمنا کردن ولی وصف قدم را ۷۲۲. مقام دو قوس ۷۲۳. مقام سدره المنتهی ۷۲۴. مقام جنت ۷۲۵. مقام
معلوم ۷۲۶. مقام اصل ۷۲۷. مقام شرف ۷۲۸. مقام حجاب ۷۲۹. مقام ایستادن ولی در برابر قوام اعظم
۷۳۰. مقام سیر در نور و ظلمت ۷۳۱. مقام رؤیت دریای عجائب ۷۳۲. مقام نوادر ۷۳۳. مقام رفارف
۷۳۴. مقام حضرت ۷۳۵. مقام تیرس ۷۳۶. مقام حیرت میان عرش و کرسی ۷۳۷. مقام حظیره قدس
۷۳۸. مقام برگ‌های علیا (سفای علیا) ۷۳۹. مقام سرادق مجد ۷۴۰. مقام عرش ۷۴۱. مقام بهت ۷۴۲.
مقام عالم عرش ۷۴۳. مقام دریا عرش ۷۴۴. مقام انوار عرش ۷۴۵. مقام حجاب قدرت ۷۴۶. مقام
انتظار پس از حیرت ۷۴۷. مقام شرب سیرت بخشش ۷۴۸. مقام قوت پس از ضعف ۷۴۹. مقام اشراق نور
قدم در عدم ۷۵۰. مقام خطاب سرمد ۷۵۱. مقام رؤیت جلال پس از خلاء و مداع ۷۵۲. مقام خجالت در
معرفت هنگام کشف رؤیت ۷۵۳. مقام ثنای اصل - توضیحات (۶۷۶-۶۷۵)

مقامات اهل اسرار (نجباء) ۶۷۷

۷۵۴. مقام ظهور صفات ۷۵۵. مقام کشف صفت علم ۷۵۶. مقام کشف صفت قدرت ۷۵۷. مقام کشف
صفت شنوایی ۷۵۸. مقام کشف نور بصر حق ۷۵۹. مقام کشف صفت خلاق ۷۶۰. مقام کشف صفت اراده
قدیم ۷۶۱. مقام کشف نور حیات ازلی ۷۶۲. مقام رؤیت ذات در صلابت ۷۶۳. مقام اصطلام پس از
تمکین ۷۶۴. مقام حرکت سر در انوار عزت قدم ۷۶۵. مقام خرس خرس ۷۶۶. مقام ابهام ۷۶۷. مقام بقاء
دیدگان با صفت ادراک کل باکل ۷۶۸. مقام ظهور صفات در صفات ۷۶۹. مقام بروز در عظمت ۷۷۰.
مقام ظهور کبریا ۷۷۱. مقام عزت ۷۷۲. مقام صولت ۷۷۳. مقام سطوت ۷۷۴. مقام رؤیت سیاحت
۷۷۵. مقام رؤیت صمدیت ۷۷۶. مقام عین نور ۷۷۷. مقام بهاء (روشنی و زیبایی) ۷۷۸. مقام جمال
۷۷۹. مقام جلال ۷۸۰. مقام کشف اسرار ذات ۷۸۱. مقام التباس خاص صرف در صرف ۷۸۲. مقام قسم
حق به اهل سر ۷۸۳. مقام دعوی ربوبیت در حضرت ۷۸۴. مقام محمود ۷۸۵. مقام بیرون شدن از رسوم
ازل و ابد و قدم و بقا ۷۸۶. مقام ادراک اهلیت اصل ۷۸۷. مقام طوفان و آن پس از اتصاف به صفات حق
و نزدیکی به اوست ۷۸۸. مقام نبود مشاهده ۷۸۹. مقام بازگشت از معاینه به علم ۷۹۰. مقام طلب اصل
در فروع آیات ۷۹۱. مقام بازگشت از ناشناختگی‌ها به شناخته‌ها ۷۹۲. مقام رؤیت لوایح در حیرت
۷۹۳. مقام هیوط روح از استقرار معرفت و رؤیت معروف به عالم حقوق ۷۹۴. مقام گریستن از حق بر
حق ۷۹۵. مقام یافتن شهوت عشق اصلی ۷۹۶. مقام شادی در غیبت ۷۹۷. مقام رسیدن به معشوق پس

از دوری و هجر ۷۹۸. مقام خندیدن حق خود بخود (ناگهان) ۷۹۹. مقام فرار پس از وصال ۸۰۰. مقام تقرب حق به عارف ۸۰۱. مقام عتاب میان قرب و بعد ۸۰۲. مقام اهتمام پس از وصال ۸۰۳. مقام صلابت دل عارف در فترت و تمکین او در مقام غیبت - توضیحات (۶۸۹-۶۹۰)

مقامات مصطفین..... ۶۹۱

۸۰۴. مقام نعمت و استدراج ۸۰۵. مقام استدراک ۸۰۶. مقام استنباط ۸۰۷. مقام فتوی ۸۰۸. مقام قضاء ۸۰۹. مقام علم مجهول ۸۱۰. مقام تجلی قدر ۸۱۱. مقام ظهور راز سرنوشت با صفت ابهام ۸۱۲. مقام تجلی دست ۸۱۳. مقام تجلی قَدَم (پا) ۸۱۴. مقام تجلی وجه (روی) ۸۱۵. مقام تجلی نفس به شیوه التباس ۸۱۶. مقام خندیدن حق در روی عارف در نیمه‌های شب ۸۱۷. مقام بی‌خوابی ۸۱۸. مقام رعونت طبع و لطافت عشق ۸۱۹. مقام سخن غیرمعقول و هذیان گفتن در انس ۸۲۰. مقام ازیز (جوشش) ۸۲۱. مقام ترنم ۸۲۲. مقام زمزمه ۸۲۳. مقام شنیدن ابیات (اشعار) ۸۲۴. مقام شنیدن قرآن خاص ۸۲۵. مقام شنیدن حدیث ۸۲۶. مقام پذیرش صفات خاص متشابه مقابل عارف در هنگام خشنودی ۸۲۷. مقام نماز گشتن صفات خاص به صورت انسان زیبا در هنگام صحو و سکر ۸۲۸. مقام تظاهر به مستی در هنگام نشاء ۸۲۹. مقام تواجد ۸۳۰. مقام رؤیت روح و ادراک آن در صورت زیبا ۸۳۱. مقام رؤیت نفس در صورت نسبت ۸۳۲. مقام رؤیت ابلیس با رؤیت حیل هایش ۸۳۳. مقام رؤیت دنیا به صورت آن و زشتی و لایحی‌ها و سروره‌هایش ۸۳۴. مقام رؤیت جن ۸۳۵. رؤیت مرگ در قبرها ۸۳۶. مقام مکاشفه ملکوت نسبت به جن ۸۳۷. مقام سوار شدن بر گاو زمین ۸۳۸. مقام رؤیت سقوط فلک از فلک قطب (گروه قطب) ۸۳۹. مقام شنیدن سازها ۸۴۰. مقام اظهار فعل مجهول و حکم مجهول ۸۴۱. مقام خاص ۸۴۲. مقام خاص خاص ۸۴۳. مقام حق ۸۴۴. مقام حقیقت ۸۴۵. مقام حقیقه الحقیقه ۸۴۶. مقام حقوق ۸۴۷. مقام صفای صلابت ۸۴۸. مقام زواید ۸۴۹. مقام فوائد ۸۵۰. مقام آشامیدن شراب وصل از دست حق بی‌واسطه ۸۵۱. مقام ظهور وجه حق از روزنه غیب ۸۵۲. مقام کشف قیامت ۸۵۳. مقام انکشاف آتش و مالک و یارانش و آن - در آن بر صفت بهشت است و انکشاف نشانه‌های قریب‌الوقوع آن - توضیحات (۷۰۵-۷۰۷)

مقامات خلفاء..... ۷۰۹

۸۵۴. مقام گریستن در خنده ۸۵۵. مقام بیرون از امتحان ۸۵۶. مقام هم مفرد ۸۵۷. مقام انقطاع طلب ۸۵۸. مقام قنوط (ناامیدی) ۸۵۹. مقام تدمر بر خدا (گستاخی کردن در برابر خدا) ۸۶۰. مقام سر مجرد ۸۶۱. مقام حکایات ارواح با خلفاء ۸۶۲. مقام فهم سخن حیوانات ۸۶۳. مقام رؤیت ملک در صورت پرنده ۸۶۴. مقام رؤیت عزرائیل پیش از مرگ ۸۶۵. مقام رفتن نور دیدگان ۸۶۶. مقام هو بدون هو ۸۶۷. مقام لطیفه ۸۶۸. مقام غلط ۸۶۹. مقام تمنای نبوت ۸۷۰. مقام فراغت از تمنای نبوت ۸۷۱. مقام غیرت بر پیامبران ۸۷۲. مقام غیرت بر فرشتگان ۸۷۳. مقام گفتگو با فرشتگان ۸۷۴. مقام فقد دردهای شمشیر در وجد ۸۷۵. مقام لیس ۸۷۶. مقام درخواست انانیت ۸۷۷. مقام طیران ۸۷۸. مقام ضیاع (نابودی) ۸۷۹. مقام خفقان (تپش قلب) ۸۸۰. مقام سرمای در وجد با سوختن ۸۸۱. مقام سوختن در وجد بدون سرما ۸۸۲. مقام گریستن در وجد ۸۸۳. مقام گشوده شدن درهای اجابت پس از درخواست ۸۸۴. مقام

وجد ناگهانی که عارف سبیش را نمی شناسد ۸۸۵. مقام رفتن حلاوت طاعت ۸۸۶. مقام وجد از اشتیاق بوی خوش ۸۸۷. مقام رقت قلب و صلابت آن ۸۸۸. مقام زدن حق عاشق خود را با صفت متشابه ۸۸۹. مقام ندای حق ولی خویش را و او را با نام پیامبران بخواند ۸۹۰. مقام خطاب معکوس ۸۹۱. مقام حبس زبان از ذکر و تسبیح ۸۹۲. مقام خوردن از دست پیامبران و فرشتگان و حوران ۸۹۳. مقام طی الارض ۸۹۴. مقام سخن گفتن حق بر زبان حیوانات و پرندگان و درندگان و حرکات بادها ۸۹۵. مقام ظهور حال از ذکر شهودات ۸۹۶. مقام ناتوانی از افشای سِرّی که چگونه می تواند رازش را بر ملا کند ۸۹۷. مقام شوق و حق به عاشقان و شیفتگان ۸۹۸. مقام تواضع معشوق در برابر عاشق ۸۹۹. مقام معرفت اوقات اجابت دعا ۹۰۰. مقام ندای حق به معشوق خویش ۹۰۱. مقام ندای حق از کوه‌های ویژه مانند حراء و طور و قاف ۹۰۲. مقام ندای حق از درون مشرق‌ها و مغرب‌ها ۹۰۳. مقام رؤیت انوار صفت عظمت و کبریا در لباس شیر قلّه کوه قاف هنگام خوردن همه پیامبران و اولیاء - توضیحات (۷۲۱)

مقامات بدلا ۷۲۳

۹۰۴. مقام رؤیت دل به عبد همه صفات در اشکال افعال ۹۰۵. مقام پرسش و درخواست از اولیّت ۹۰۶. مقام رؤیت درود حق از تشبیه بر ولی اش ۹۰۷. مقام رؤیت درود حق بر محبان بالای هفت آسمان ۹۰۸. مقام آگاهی از شب قدر ۹۰۹. مقام بیرون شدن از رسوم علم به علم لدنی ۹۱۰. مقام اسقاط غیر خود از طریقت ۹۱۱. مقام تخلّق به اطلاق ۹۱۲. مقام درخواست این که ای کاش او را نمی آفرید ۹۱۳. مقام گناه ۹۱۴. مقام هویت که در آن عیب نیست ساقط می شود ۹۱۵. مقام ترک نماز ۹۱۶. مقام نبودن حس ۹۱۷. مقام گمنامی ۹۱۸. مقام عمل بدون شهودات ۹۱۹. مقام الفت یافتن اشیاء به عارف صادق ۹۲۰. مقام نابودی علم در مشاهده ۹۲۱. مقام آرزو شدن از علت ۹۲۲. مقام تبدیل بدی‌ها به نیکی‌ها ۹۲۳. مقام نماز در مشاهده ۹۲۴. مقام نماز در نیت ۹۲۵. مقام سقوط ولی از عین ولی ۹۲۶. مقام ظهور حقیقت بدون رسم ربوبیت ۹۲۷. مقام نمایان شدن نکره در لباس نکره (ناشناختگی از ناشناختگی) ۹۲۸. مقام اطاعت نفس بدون اختیارش ۹۲۹. مقام رسوائی کبر ۹۳۰. مقام شهادت (شهید) ۹۳۱. مقام معاشرت در مقام قدس ۹۳۲. مقام آنچه در اجل کشف کرد ۹۳۳. مقام اکمال ۹۳۴. مقام نقابت ۹۳۵. مقام وراء ۹۳۶. مقام وراء وراء ۹۳۷. مقام غمام ۹۳۸. مقام سبب ۹۳۹. مقام یافتن اثر خداوند پس از برطرف شدن ضباب ۹۴۰. مقام غلبه شهودات ۹۴۱. مقام یافتن محاسن از شمال حق ۹۴۲. مقام یافتن لذت طعام روح در دهان ۹۴۳. مقام پاک شدن بدن به پاکی سیف برین پاکی‌ها ۹۴۴. مقام احساس اهل غیب بدون رؤیت عین و قلب ۹۴۵. مقام غیبت حق پس از ظهور ۹۴۶. مقام خروج عروس قدم از حجاب غیب به طور ناگهانی و وارد شدنش در حجاب غیب پس از تصرف ۹۴۷. مقام ایستادن میان دریاها و کوه‌های ملکوت ۹۴۸. مقام انکار حق آنچه بر محب و عاشقش ساز لغزش بگذرد ۹۴۹. مقام اشتغال به نوافل پس از ترک آن ۹۵۰. مقام رؤیت وجود هنگامی که کمتر از خردل می باشد ۹۵۱. مقام رؤیت ایجاد حق وجود را از عدم هنگام عدمش ۹۵۲. مقام فراموش عارف وجود خدا را در ظاهر و باطن ۹۵۳. مقام نقصان وجد و زیادی علم - توضیحات (۷۲۷)

مقامات اقطاب و غوث‌ها ۷۳۹

۹۵۴. مقام آموختن فرشتگان حقایق علوم را از ایشان ۹۵۵. مقام فرود آمدن فرشته بر قلب آنان ۹۵۶.

مقام رؤیت ملک بر صورت قطب ۹۵۷. مقام رؤیت ابلیس بر هیئت آن ۹۵۸. مقام نگاه او به آسمان تا فرشتگان یا چیزی از ملکوت را به واسطه و ناگهانی ببیند ۹۵۹. مقام دعا هنگام رؤیت گرفتاری ۹۶۰. مقام پرسش از سر قدر ۹۶۱. مقام آگاهی یافتن بر معرفت نیکبختان و نگون بختان ۹۶۲. مقام رؤیت ظهور اسرار قیامت ۹۶۳. مقام کشف علم مجهول از سرنوشت ۹۶۴. مقام یافتن سر ۹۶۵. مقام ذکر روح ۹۶۶. مقام ذکر آن چه در میثاق اول دید ۹۶۷. مقام دهشت و وله بر سرمدیت ۹۶۸. مقام ملک ۹۶۹. مقام پوشاندن صورت از چشمان خلق ۹۷۰. مقام علم به فرود آمدن غوث پیش از آمدنش به این جا ۹۷۱. مقام حکم به آن چه در شکم زنان از پسر و دختر باشد ۹۷۲. مقام علم به حضور مرگ قبل از آمدنش ۹۷۳. مقام حکم به آن چه در آینده از غیب بیاید ۹۷۴. مقام قدرت به اظهار شی معدوم ۹۷۵. مقام این که چون مرگ را آرزو کند در همان لحظه بمیرد ۹۷۶. مقام اسقاط نفس قطب ۹۷۷. مقام غیاثت (غوث بودن) ۹۷۸. مقام چون چیزی از ذهنشان خطور کند آن چیز در همان لحظه موجود شود ۹۷۹. مقام سبب فرشتگان با او ۹۸۰. مقام سخن گفتن جمادات با او ۹۸۱. مقام رؤیت جبرئیل و دیگر فرشتگان در ظاهر و گفتگو با ایشان ۹۸۲. مقام ایجاد معدوم در مکاشفه ۹۸۳. مقام افعال مجهول ۹۸۴. مقام خوردن غذا از بهشت ۹۸۵. مقام عدم در راست خوردن غذای دنیا ۹۸۶. مقام ظهور نور در ظاهر از او ۹۸۷. مقام حکم بین خضر و الیاس ۹۸۸. مقام عدم پیش از عتاب ۹۸۹. مقام اصلاح و تنبیه اسرار پیش از خطاها ۹۹۰. مقام شفقت بر کفار ۹۹۱. مقام ظهور در جمال حق از روی او ۹۹۲. مقام جدایی ابلیس و سربازانش از او ۹۹۳. مقام تأثیر نور قطب در شیطان تا این که شیطان فرمانبر او شود و نزد او انصاف دهد و در رؤیت قطب با وجود وی وجد کند ۹۹۴. مقام سقوط رسوم کفر و اسلام از قلب قطب ۹۹۵. مقام پوشاندن خداوند به ایشان لباس هیبت و سلطنت حق با بران و اولیاء و فرشتگان از آنان مضطرب می شوند ۹۹۶. مقام روحانیت صورت او ۹۹۷. مقام یگانگی از خلق و خلقت اگرچه پیامبر یا ولی یا فرشته باشد ۹۹۸. مقام علم به عواقب خلق ۹۹۹. مقامی که چون در خصم را دید که به کسی می آموزد که از پس او می آید ۱۰۰۰. مقامی که چون بر آسیب دیدگانی از قبل برسد پس و جذام و کور مادرزاد دست بکشد با اذن خدا از بین برود ۱۰۰۱. مقام غوث در مقام ابتهال (اخلال در دعا کردن) ۱۰۰۲. مقام تربیت ابدال و علوم حقایق را به آنان آموختن ۱۰۰۳. مقام ربانیت قطب ۱۰۰۴. مقام علم اسماء کلیه که مخصوص قطب است

فهرست ها	۷۵۹
آیات	۷۶۱
احادیث	۷۷۳
سخنان عارفان	۷۸۳
اعلام	۷۸۹
اصطلاحات عرفانی	۸۰۱
منابع و مأخذ	۸۰۵

پیشگفتار

عرفان و تصوف یک جنبش اجتماعی - فرهنگی گسترده‌ای است که از قرن دوم هجری آغاز گشته و در قرن هفتم مبدل به درخت کهنسالی می‌شود که در دامن خود شاخه‌هایی چون عرفان عملی، عرفان نظری، عرفان ادبی و تأویل عرفانی را پرورش داده است.

اما به سبب کثرت و تنوع میراث تصوف؛ جهانیان تاکنون با بخش اندکی از اندیشه‌های بلند عرفانی و تعداد کمی از شخصیت‌های برجسته عرفان و تصوف اسلامی - به خصوص تصوف ایرانی - اسلامی آشنا می‌یافته‌اند.

همان‌طور که مراد دانیس بهترین کار یا بهتر بگوییم نخستین گام در پژوهش و تحقیق پیرامون تصوف و عرفان؛ معرفی، تصدیق، ترجمه متون مهم عرفانی؛ و نیز تنظیم زندگی‌نامه شخصی عارفان و ثبت احوالات معنوی اینان همراه با نقد منصفانه و به دور از غرض‌ورزی است.

یکی از این اشخاص روزبهان بعلی (۱۰۶۵ هـ.ق) است. عارفی بزرگ که به ناحق در میان ما گمنام مانده است. در سال‌های اخیر، پژوهشگرانی چون هانری کربن و محمد معین به ویرایش و تصحیح دو کتاب ارزشمند او سمت داده‌اند که عبارتند از: *عبرالعاشقین* و *شرح شطیحات*. پیش از این نیز دو زندگی‌نامه از روزبهان به نام‌های *روح الجنان* و *تحفة اهل العرفان* به قلم نوادگان او به نگارش درآمده بود.

بهتر است نامی هم از لویی ماسینیون برده که نخستین مترجم فرانسوی این کتاب بود که در سال ۱۹۱۲ در تحقیقات خود پیرامون اندیشه‌های حلاج، روزبهان را به جهان غرب معرفی کرد.

با انتشار تعدادی از آثار روزبهان، ابعاد تازه‌ای از تجربیات عرفان ایرانی را برای پژوهشگران عرفان و تصوف گشوده شد.

به نوشته کارل ارنست؛ روزبهان عارفی است که دارای یک زندگی معنوی و باطنی و پر از اشرافات و مکاشفات درونی که هم‌هش جذب و شور و مستی بوده است. روزبهان این مشاهدات و مکاشفات خود را به زبان‌های فارسی و عربی نقل کرده و ضمن تفسیر این مشاهدات برحسب پایه قرآنی، آن را بر مبنای علوم عرفانی و حکمی تفسیر کرده و آنگاه در قالب سبکی شاعرانه بیان کرده است. میراث عرفانی برجای مانده از او مجموعه‌ای است متنوع از: عرفان که مبتنی بر مشاهدات و مکاشفات اشرافی اوست، تفاسیر قرآنی، مباحث فقهی، حدیثی و الهیات و حکمت الهی.

آثار او مشحون از احساسات شاعرانه است که در آن گل‌های سرخ و عنده‌لیان، تمثیلی از

باغ‌های ایرانی را دارند و به گفته آنماری شیمل: آن چه تأثیر بسیار عمیقی بر خواننده آثار روزبهان می‌گذارد سبک خاص اوست، که بعضی اوقات ترجمه آن به اندازه ترجمه آثار احمد غزالی دشوار است و آرایش و جمله‌بندی قوی‌تر و ژرف‌تری دارد. زبان او دیگر زبان مَدرسی شارحان اولیه تصوف نیست، که سعی داشتند مراحل و منازل سالکان را طبقه‌بندی کنند. زبان او زبان پالایش یافته به دست شعرای ایران به سبک سده‌های یازدهم و دوازدهم میلادی است که انعطاف‌پذیر و شورانگیز و لبریز از گل و لبلب است.^۱

سلوک باطنی و درونی روزبهان به عقیده هانری کربن مبتنی بر این اصول است: ۱. تجلی الهی، تجلی جمال الهی در انسان است؛ ۲. محمد (ص) چهره اعلای پیامبری در مذهب عشق است؛ ۳. معنی نبوی این جمال بر کسی آشکار می‌شود که به راز یا نمود آینه پی برد؛ ۴. بنیاد ازلی عشق در ماقبل سیر و رازیت ارواح قدسی است؛ ۵. به تحقق رساندن معنای نبوی معادل برگرداندن حجاب به آینه و رسیدن به مقام شاهد - مشهود (ماند عاشق - معشوق) است؛ و این در حکم گذر از عشق به راز و به عشق حقیقی است؛ ۶. عشق انسانی در اوج ربانیت خود به راز توحید باطنی می‌رسد.^۲

در این نوشتار کوتاه، قصد بیان تعراب عارفانه و معرفی آثار و بررسی شخصیت عرفانی روزبهان را ندارم که این مهم در بخش زندگی، اندیشه و آثار روزبهان در همین کتاب آورده شده است.

نگارنده نخستین بار با ترجمه و شرح کتاب منازل السائرین اثر بیان الانوار تحت عنوان مکاشفات صوفیان به بررسی جامع این اثر گرانسنگ روزبهان پرداخته است. اینک، ترجمه و شرح دومین اثر روزبهان نام مشرب الانوار یا هزار و یک مقامات عارفان تقدیم رهروان طریقت و مذهب عشق می‌شود.

روزبهان با تأسی از خواجه عبدالله انصاری در کتاب منازل السائرین که هزار منزل را در صد مقام و صد مقام را در ده باب، از آغاز تا پایان، بررسی کرده است، هزار مقام را در بیست باب و در هر باب پنجاه مقام از مقامات عارفان را آورده است. این کتاب شامل بسیاری از تجارب عرفانی و روانی است که سالک در حین سیر و سلوک بایستی آن‌ها را تجربه کند. در حقیقت کتاب شامل مجموعه‌ای از اصطلاحات فنی صوفیانه است.

روزبهان در مقدمه کتاب می‌نویسد: چون خواستم مریدان را از برخی مقامات عارفان خبر دهم، از عبارات ایشان به اندازه فهم مریدان هزار مقام را انتخاب کردم تا آنان به راه ورود اولیاء و

۱. کارل ارنست، روزبهان بقلی، ترجمه مجتهدالدین کیوانی، ص ۱۲.

۲. داریوش شایگان، آفاق تفکر معنوی در اسلام ایرانی، ص ۳۴۹.

مسالک برگزیدگان - و آن چه برای آنان نزد خداوند از بزرگی مقامات و لطائف مکاشفات باشد - بر همه آن‌ها آگاهی یابند... چون میان بنده و پروردگار منازلی است که اگر آن را طی نکند حقایق عبودیت و ربوبیت را نشناسد...

آن گاه ادامه می‌دهد: چون سالک حرکت کند، موکل حیل و مکرری کند و سالک را از رفتن باز بدارد و میان او خداوند مانع و پرده‌ای می‌افکند. از این رو باید راه‌های نجات و رهایی از آفات و اسرار مقامات برای آنان نمایان شود، به همین خاطر هزار مقام را در بیست باب نگاشتم و در هر باب پنجاه مقام را بیان داشتم.

از کتاب مشرب الارواح نسخه خطی در کتابخانه عمومی دیار بکر B ۱۵۲۹، استنساخ شده در ۱۴۰۹/۸/۱۲ کتبی می‌شود و در سال ۱۹۷۴م، ویرایش نظیف حوجا، انتشارات دانشکده ادبیات دانشگاه استانبول ترکیه آن را به چاپ رسانید.

در صفحه آخر کتاب روزبه سال پایان نگارش آن را ۵۷۹ ه‍.ق / ۱۸۴۱م یعنی هنگامی که وی پنجاه و دو ساله بود ذکر می‌کند.

پس از ترجمه کتاب در بخش تفسیر، به شرح و توضیح پاره‌ای از واژگان فنی که روزبهان از آن با نام مقام یاد کرده، پرداخته‌ایم و در من ارائه معنای لغوی واژگان با استفاده از منابع غنی دیگر ادبیات تصوف آن را شرح و بسط داده‌ایم؛ نابعم چون مجموعه رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری، منازل السائرین، شرح تعرف، مسالک المحجوب، رساله قشیریه، فتوحات مکیه، و فصوص الحکم ابن عربی، مصابح الانس، کشاف اصطلاحات الفنون، مفتاح الکفایه و مصباح الهدایه، عوارف المعارف، احیاء علوم الدین و ایمان سعادت غزالی، تمهیدات و نامه‌های عین القضاة همدانی، جامع الاسرار، شرح شطحیات، مرصاد العباد، قوت القلوب، اللمع فی التصوف، تذکرة الاولیاء، نفحات الانس، انسان کامل نسفی و دهها منبع دیگر که همه در پاورقی‌ها و منابع و مآخذ ذکر شده‌اند.

لازم به ذکر است که در آماده‌سازی و صفحه‌آرایی کتاب و نیز تنظیم فهرست و پایانی کتاب از کمک‌های بی‌دریغ همسر سرکار خانم لادن جوانی که با بردباری لبریز از عشق همراه بوده، بهره برده‌ام. از او به خاطر این همه زحمات سپاس و تقدیر می‌نمایم.

سرگشته راه عشق

قاسم میرآخوری

زمستان ۸۹